

Kviz: ali poznam klasične grafične tehnike?

Najprej obnovi svoje znanje
o umetniški grafiki, nato...

Grafika je likovna tehnika, ki multiplicira (razmnoži) risbo. Lahko je samostojno umetniško delo (umetniška grafika) ali uporabna oziroma industrijska grafika. Umetnik mora najprej s posebnim delovnim postopkom izdelati matrico v nemem materialu, na primer v lesu, plastični masi, kamnu ali kovini. Izdelana je v negativu, po obarvanju s črnilom ali barvo s pritiskom

papir dobimo **odtis v pozitivu**, to je **grafika**.

Lahko je eno- ali večbarvna.

Kakovost uporabljenih materialov odloča o tem, koliko dobrih odtisov (v pozitivu) bomo lahko naredili z isto matrico.

Odtise umetniki oštevilčijo, na primer od 1 do 50 pri lesorezih, do 200 pri litografijah; pri sitotisku lahko tudi do več tisoč.

...OBKROŽI PRAVILNE ODGOVORE:

Umetniška grafika je:

- a** – slika
- b** – odtis
- c** – risba

Ploščo, ki smo jo pripravili za tiskanje, imenujemo:

- a** – matrica
- b** – podlaga
- c** – tiskanica

Pri grafiki lahko naredimo:

- a** – samo en odtis
- b** – več kot en odtis
- c** – po želji

Grafika je lahko:

- a** – samo črno-bela
- b** – črno-bela in barvna
- c** – samo barvna

Grafičnih tehnik je:

- a** – tri
- b** – manj kot tri
- c** – več kot tri

IZ BESEDILA SO POBEGNILE BESEDE IN ČRKE. JIH LAHKO NADOMESTIŠ?

Grafika nastane z odtisom upodobitve

na _____.

Matrica je plošča (npr. l _ _ **ena**, _ **ovinska**, **ste** _ _ _ **na**), na kateri z **re** _ _ _ **jem**, vpraskanjem, **je** _ **k** _ **njem** in drugimi postopki nastane upodobitev.

Na tako pripravljeno matrico se nanese tiskarske _____ in

upodobitev _____. Grafične tehnike so

_____ in mnogovrstne. Glede na uporabljene materiale, nanos barve in način tiskanja ločimo tehnike ploskega tiska, visokega tiska in globokega tiska.

SPOZNAJ GRAFIČNE TEHNIKE in se poigrāj z razvrstitvijo tehnik pod navedene vrste tiska:

akvatinta bakrorez gravura linorez

litografija (kamnotisk) lesorez

jedkanica mezzotinta sitotisk

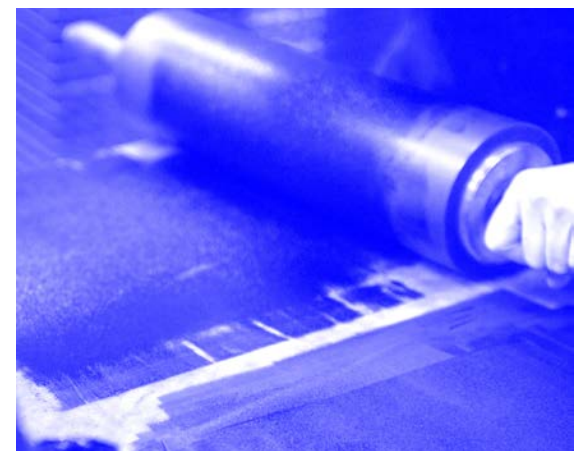
suha igla tisk s pečatniki

GLOBOKI TISK

Barvo z vtiranjem nanašamo v vdolbine na matrici. Pri tiskanju pod močnim pritiskom se na papir prenese barva iz vdolbin. Priprava matrice (na sliki) je natančen in dolgotrajen proces.

Tehnike: _____

Zanimivost: Mojstrska uporaba tehnik je značilna za Alberta Dürerja in Rembrandta, pa tudi za umetnike Ljubljanske grafične šole v 20. stoletju.

PLOSKI TISK

Barvo naneseemo na ravno, plosko površino kamna. Oprime se le tistega dela, v katerega je začrtana risba. Na sliki je priprava litografskega kamna pred začetkom tiskanja.

Tehnika: _____

Zanimivost: V tej tehniki je nastal prvi plakat na svetu.

VIŠOKI TISK

Matrica ima dvignjeni (visoki) in nižji, poglobljeni del. Barvo nanašamo na visoki del matrice, in ta del se tudi odtisne. Na sliki je zaključni del procesa: odtis.

Tehnike: _____

Zanimivost: Tehnika visokega tiska lesorez je najstarejša grafična tehnika na svetu.

ŠITOTISK

Tiskamo skozi sito, to je svilena, sintetična ali kovinska mreža, napeta na okvir, na katerem je izrezana, naslikana ali s fotografskimi postopki izdelana šablona. Za isti odtis po potrebi uporabimo več šablon. Na sliki je priprava sita z motivom za tisk. Tehnika: _____

Zanimivost: Sitotisk omogoča tiskanje različnih formatov in visokih naklad in je ena najbolj priljubljenih tehnik danes.

NAMIG: O klasičnih grafičnih tehnikah lahko zveš več na demonstracijah in delavnicah v Grafičnem ateljeju MGLC.

Sicer velja, da se v sodobni grafiki tehnike med seboj prepletajo in dopolnjujejo. Takšne tehnike imenujemo mešane, to so **kartonski tisk, kolažni tisk, kolagrafija, monotipija, frotaj** ... Poišči več o njih v internetnih in tiskanih virih.

Ideja za izvedbo preproste delavnice visokega tiska

Delavnico lahko izvedeš doma in s pripomočki iz domačega okolja.

Postopek: S pomočjo tršega papirja za podlago, penaste podlage (uporabiš lahko Armaflex izolacijo) in lepila izdelaj matrico. Iz pene izrežeš različne oblike, like in motive, jih sestaviš v poljubno kompozicijo, prilepiš na podlago in pustiš, da se posuši. Nato matrico »povaljčkaš« z valjem, ki ga namažeš z akrilno barvo. Odtisneš na debelejši papir. Lahko eksperimentiraš in narediš več odtisov, ustvarjaš barvne prelive ...

VELIKO ZABAVEL!

Pedagoški oddelek MGLC:

Lili Šturm, muzejska svetovalka

01 2413 818, lili.sturm@mglc-lj.si,

www.mglc-lj.si, FB/mglc ljubljana

Oblikovanje: Saša Kerkoš

MGLC

Mednarodni grafični
likovni center Ljubljana